

AK teabe kaitse kohapealsete kontrollide kokkuvõte

Sissejuhatus

16.01.2017 jõustus avaliku teabe seaduse § 45 lg 1 p 2, mis inspeksioonile järelevalvepädevuse kontrollida asutusesiseks kasutamiseks mõeldud teabe kaitsmist, sh teostada ka kohapealseid kontrollid. Kontrollide läbiviimise eesmärgiks oli tutvuda kohapeal kuidas asutuses käideldakse AK teavet, kellel on AK teabele juurdepääs ning milliseid turvameetmeid rakendatakse.

Keda ja mida kontrolliti

Et saada võimalikult lai ülevaade olukorrast AK teabe kaitse osas asutustest, valiti kontrolli objektideks välja erivaldkondadest 10 asutust, mille hulgas oli nii keskasutusi koole omavalitsusi kui ka keskasutuste osakondi. Ajavahemikus märtsist oktoobrini kontrolliti järgmisi asutusi:

1. PRIA keskkontor Tartus
2. Sotsiaalkindlustusameti Tartu osakonda
3. Rakvere Linnavalitsust
4. Pärnu Linnavalitsust
5. Töötukassa Pärnu osakonda
6. Vaeküla kooli
7. Tartu Linnavalitsust
8. Veterinaar-ja Toiduameti Rapla osakonda
9. Kehtna Kutsehariduskeskust
10. KEMITi metsaregistrit

Järelevalvemenetluse raames kontrolliti milliseid isikutuvastamise viise kasutatakse infosüsteemidesse ja ruumides sissepääsul, kas ja kuidas instrueeritakse uusi töötajaid nii AK kui infoturbe alal, kes annab ja kontrollib piiranguga teavet sisaldavatele infosüsteemidele juurdepääs ning kas tegevusi kontrollitakse. Kuidas toimub tundlike andmete edastamine, kuidas on riskid maandatud kui AK teavet töödeldakse kodutööl, kas ja kes kontrollivad AK märgete panemist ja kuidas on tagatud, et AK teabele ei ole juurdepääsuõigust selleks õigust mitteomavatel isikutel ning kuidas toimub tundliku teabe säilitamine ja hävitamine.

10-nest läbiviidud kohapealsesse kontrollist olid 6-1 juhul kaasatud eksperdid ka RIAst, kes hindasid põhjalikumalt infoturberieglite täitmist.

Kõikide läbiviidud kontrollide osas koostati ka kontrollakt, milles juhiti tähelepanu kontrolli käigus esinenud puudustele ja tehti ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks. Põhjalikum kontroll viidi läbi KEMITi osas, kus oli eelnevalt algatatud ka järelevalvemenetlus.

Kontrolli käigus tuvastatud puudused

Üheks puuduseks keskasutuste osakondade puhul oli see, et kohapeal puudub kompetents, kes oskaks koheselt AK teavet või infoturvet puudutavaid küsimusi lahendada. Selleks pöörduvad osakonnad keskasutuste poole, kus vastav kompetents on olemas.

Tihti tunnistasid ka asutused, et korrad AK teabe kaitse ja infoturbe küsimustes on küll olemas, kuid reaalselt ei kontrollita nende täitmist. Seda tehakse kaebuste või intsidentide korral. Kõigis asutustes on siiski tundlikele andmete juurdepääs võimaldatud ainult vajaduspõhiselt, st, et kõik ametnikud kõiki andmeid ei näe, vaid juurdepääsud on antud tööülesannetest lähtuvalt.

Kontrollide käigus tuvastasime, et ka kõik asutused ei vasta kodanike pöördumistele, mis on pealkirjastatud „Teabenõue „ viie tööpäeva jooksul. Enne kohapealset kontrolli kontrollisin ka asutuste dokumendiregistreid, kus esines puudusi nii piirangu aluste kui tähtaegade märkimisel. Samuti olid ühe asutuse dokumendiregistris üksikud dokumendid, kus olid ka füüsiliste isikute nimed avalikud. Kõigile nendele puudustele juhtisime kohapeal ja täiendavalt ka kontrollaktides tähelepanu.

Eraldi järelevalve viidi läbi KEMITi „metsaregistri“ suhtes, mis ei vastanud aasta alguses seaduses sätestatud nõuetele ning milles osas oli inspektsiooni poolt juba eelnevalt algatatud järelevalvemenetlus. 11.09.2017 avalikustati uuendatud metsaregister, mis võimaldab kõiki registris tehtavaid tegevusi logida ning tagada registri andmetele juurdepääsu vajaduspõhiselt, st et kui isikul on küll Metsaregistrile juurdepääsu õigus ei tähenda see seda, et näeb kõiki Metsaregistri andmeid, vaid üksnes neid andmeid, mis tal on oma ülesannete täitmiseks vaja. Kuna kontrollimise hetkeks oli uus Metsaregister olnud kasutusel väga lühikest aega, siis logide kontrolli (millest nähtuks, kas registri kasutamine on olnud õiguspärane) veel tehtud ei olnud.

Koostas Elve Adamson

08.12.2017